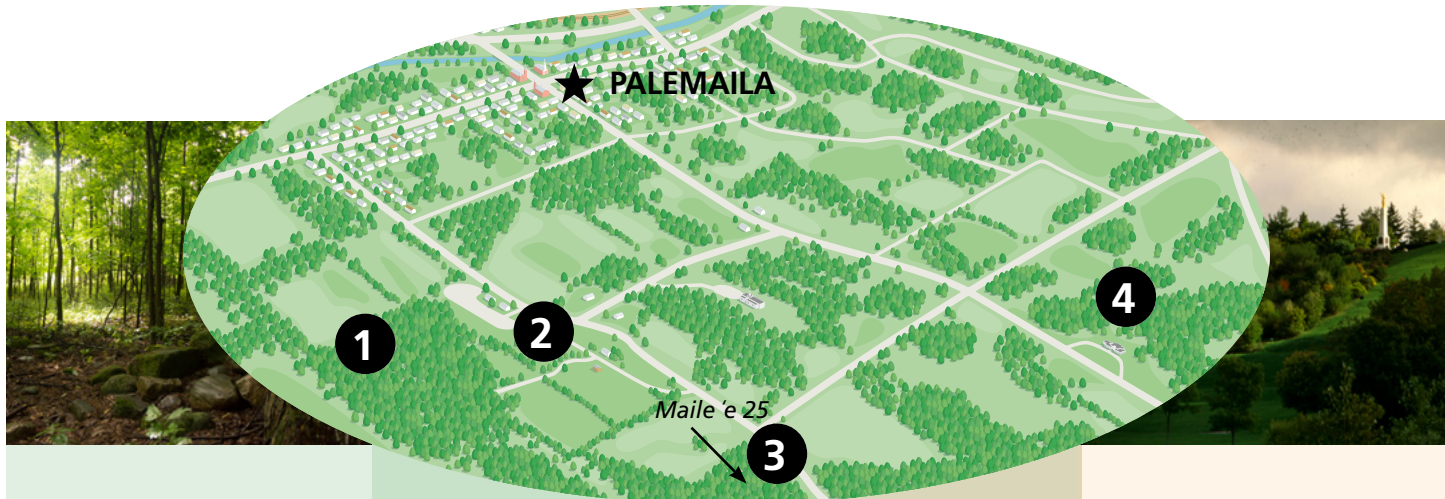

Niu 'Ioke:

Ko ha Senitā 'o e Ngaahi Feitu'ū Fakahisitōlia 'o e Siasí

Ko Pailemaila mo Feietī, Niu 'Ioke, USA, ko ha feitu'ū ia ne hoko ai ha konga lahi 'o e ngaahi me'a toputapu ne hoko 'i hono Fakafoki Mai 'o e Ongoongoleleí. 'I hono tauhi 'o e ngaahi feitu'ū toputapu ko 'enī, 'oku fakafiefia 'i ai 'a e tukupā 'a e Kāingalotu 'o e Siasí 'i he funga 'o e Māmaní ke fokotu'ū e pule'anga 'o e 'Otuá 'i hotau kuongá.

VAO 'AKAU TAPÚ

1820: Na'e a'usia ai 'e Siosefa Sāmita 'a e 'Uluaki Mata Me'a-Hā-Mai.

Ta'u 200 ki he 350: ko e ta'u motu'a ia 'o e ngaahi fu'ū 'akau 'i he konga kelekelé 'i he taimi ne fakatau ai 'e he fāmili Sāmitá 'a e fāmá.

Kalasi 'o e 'akau: : Na'e lahi pē ki he māpele, kāsia, te'elango, seli vao; ko ha asi, 'oke, hikoli mo ha 'ēlimi.

FAAMA FAKAFĀMILI 'A SIOSEFA SĀMITĀ

1819: Na'e hiki ai 'a Siosefa Sāmita ko e Lahí., Lusi Meki Sāmita, mo ha fānau 'e toko 8 ki ha ki'i fale papa si'isi'i.

'Eka 'e 100: ko e lahi ia 'o e fāmá, fakafuofua ki ha maile 'e 2 (kilomita 'e 3) 'i he fakatonga 'o Pailemailé

Vahe tolu 'e ua: lahi 'o e **konga kelekele ne faka'ata'atā** 'e he fāmili Sāmitá ki he tauhi monumanú mo hono tō 'o e uité, koané, pīni mo ha 'akau fua lahi.

1823: Na'e hā ai 'a Molonai kia Siosefa Sāmita 'i he fale fāmá.

1907: Na'e fakatau ai 'e he Siasí e feitu'ū, 'o kau ai 'a e Vao 'Akau Tapú.

Ko e 'api nofo'angá na'e 'a'ahi ai 'a Molonai kia **Siosefá.** Na'e langa hono tataú 'i he 1998.

FAAMA FAKAFĀMILI 'O E KAU UITEMAÁ

'Eka 'e 100: ko e lahi ia 'o e kelekele na'e ma'u 'e Pita mo Mele Uitemā ki he'ena faama 'i Feietī, Niu 'Ioké.

Maile 'e 25 (kolomita 'e 40): mama'o mei Pailemailá.

1829: Na'e faka'osi ai 'e Siosefa Sāmita hono **liliu 'o e Tohi 'a Molomoná.**

Tēvita Uitemā: ko ha taha 'o e **Kau Fakamo'oni 'e Toko Tolu** na'e mamata kia Molonai mo e 'ū lau'i peleti koula 'i he vaotā 'i he fāmá.

6 'Epeleli, 1830: Ko hono **fokotu'ū faka'ōfisiale ia 'o e Siasí.**

1980: Na'e langa ai 'e he Siasí ha **fale papa** mo ha senitā ma'a e kau 'a'ahí.

MO'UNGA KOMOLÁ

1827: Na'e ma'u 'e Siosefa Sāmita 'a e 'ū **peleti koula** mo e 'Ūlimi mo e Tūmemi 'o fakatatau ki he ngaahi fakahinohino 'a e 'āngelo ko Molonai.

Maile 'e tolu (kilomita 'e 4.8): ko e mama'o ia 'i he faama fakafāmili 'o e kau Sāmitá mo e Mo'unga ko Komolá.

3,000: ko e lahi ia 'o e **huli'i 'akau** mei he tafatafa'aki 'o e Vao 'Akau Tapú na'e hiki ki Komola 'i he 1930 tupú.

1937: Na'e kamata'i ai e **Faka'ali'ali 'o e Mo'unga Komolá** mo 'omi ha kau 'a'ahi 'e lauafe he ta'u kotoa pē.

MAPÉ MEIA MARK WATKINSON; TĀ FAKATĀTĀ 'O E 'AKAU MO E HULI 'AKAU MEI HE GETTY IMAGES; LAITĀ 'O E VAO 'AKAU TAPU MEIA TROY CORRETT; LAITĀ 'O E 'API 'O E FAMILI SĀMITĀ MEIA JUDITH ANN BECK; LAITĀ 'O E 'API 'O E FAMILI UITEMĀ MEIA D. BRENT WALTON

